

Juryrapport Gascariaprijs 2022

Achtergrond

De beoordeling van de inzendingen voor de Gascariaprijs 2022 (beoordelingsperiode 1 februari 2020 tot 1 februari 2022), is voor deze editie verricht door dr. P. Phoa, dr. M. Bot en twee bestuursleden van de stichting Gascaria, prof.mr.dr. A.M.P. Gaakeer, en prof.mr.dr. H.S. Taekema (secretaris).

Het aantal inzendingen binnen deze periode was gelukkig ruim. De Stichting heeft zes inzendingen voor de prijs mogen ontvangen. Het betrof: Kas de Goede, *“Assimilating the Profession”: How Liberals Learned to Stop Worrying and Love the Courts* (Universiteit van Amsterdam); Jaap Jansen, *‘My tale was heard, and yet it was not told’: Verdachten, daders en veroordeelden als actoren in literaire verhalen* (Rijksuniversiteit Groningen); Thom Snijders, *Appealing to Character: Adjudication and the Virtues in an Age of Judicialization* (Universiteit Utrecht); Alexander Teutsch, *The Use of Constitutional Imaginaries in Comparative Constitutional Law* (Erasmus Universiteit Rotterdam); Joia Xander ten Velden, *Recht en stemming: Angst als grondbevindelijkheid van het recht* (Universiteit Leiden); Max de Vries, *Profileren in rechtswetenschappelijk kwantitatief jurisprudentieonderzoek naar rechters en in actuariële en Al-risicotaxatie* (Rijksuniversiteit Groningen). Alle scripties voldeden aan de formele criteria en vielen ook duidelijk binnen het bereik van de doelstelling van de Stichting Gascaria, te weten: het bevorderen van de studie naar het recht in relatie tot de humaniora en al hetgeen hiermee verband houdt of bevorderlijk kan zijn.

Overleg van de jury

De jury heeft de scripties beoordeeld op grond van de volgende criteria:

1. De aansluiting bij bovengenoemde doelstelling van de stichting Gascaria;
2. De originaliteit van vraagstelling, methode en onderzoek;
3. De inhoudelijke kwaliteit van het onderzoek;
4. De kwaliteit van de vorm en taal van de scriptie.

De zes scripties vertegenwoordigen op een mooie manier de breedte van de relatie tussen recht en de humaniora: de geesteswetenschappelijke perspectieven reiken van geschiedenis en narratologie tot metafysica en ethiek. Elk van de scripties voldoet ruim aan de kwaliteitseisen die de jury hanteerde, zowel inhoudelijk als qua vorm. Iedere scriptie heeft een heel eigen wijze waarop het geesteswetenschappelijke perspectief werd gehanteerd. De scriptie van Kas de Goede gebruikt ideeëngeschiedenis om de Amerikaanse naoorlogse ontwikkeling van de politieke rol van de rechtspraak te duiden. Vooral het uitdiepen van de rol van de American Bar Association levert interessante nieuwe inzichten op. De scriptie van Jaap Jansen gebruikt de narratologie om literaire verhalen over actoren in het strafrecht te analyseren. Bijzonder aan deze scriptie is de originele uitwerking van het actantenmodel waarin de strafrechtelijke procedure wordt opgenomen. Ook het gebruik van verschillende literaire genres om de verhalen in het strafrecht te karakteriseren is verhelderend. De scriptie van Thom Snijders betreft de interessante vraag hoe de deugdethiek gebruikt kan worden om de relatie tussen rechtspraak en politiek te begrijpen. Het onderzoek naar de deugdethische literatuur en de toepassing daarvan op de rechtspraak is zeer goed uitgevoerd. De scriptie van Alexander Teutsch onderzoekt hoe het concept ‘imaginaries’ uit de politieke filosofie tot vernieuwing van de methoden in constitutionele rechtsvergelijking kan leiden. Daarbij besteedt hij in

het bijzonder aandacht aan pluralisme van visies op wereldschaal, een originele invalshoek die de jury bijzonder goed vindt passen bij dit interdisciplinaire terrein. De scriptie van Joia ten Velden gebruikt de metafysica van Heidegger en Tillich voor een beschouwing over de rol van angst, en stemmingen meer algemeen, in het denken over recht. In een elegante stijl geeft hij een goede weergave van deze denkers en de vragen die zij oproepen voor het recht. De scriptie van Max de Vries, in de bijzondere vorm van twee gepubliceerde artikelen voorafgegaan door een algemene beschouwing, betreft een juridisch-ethisch perspectief op het zeer actuele onderwerp van het profileren in een juridische context. Vooral de toepassing binnen onderzoek naar rechters levert een interessante analyse op van de problemen die profileren met zich mee kan brengen. De jury vond het kiezen van een winnaar niet eenvoudig. Omdat elke scriptie een heel eigen uitwerking van interdisciplinair onderzoek omvat, was het lastig om een zuivere vergelijking te maken. Door de nadruk te leggen om het criterium van originaliteit was het toch mogelijk om onderscheid te maken en een scriptie te belonen die juist in het geesteswetenschappelijk perspectief een originele eigen stem laat horen.

Conclusie

De jury heeft besloten de prijs toe te kennen aan Jaap Jansen. De jury is van mening dat zijn scriptie een originele uitwerking van de narratologie geeft binnen de context van het strafrecht, waarbij het ontwikkelde theoretisch kader breder kan worden toegepast. Vooral de karakterisering van de strafrechtelijke procedure als raamvertelling voor het verhaal van de verdachte geeft een interessante kijk op de erkenning van de persoon in het strafproces. De jury is benieuwd wat het ontwikkelde model zou opleveren in een werkelijke strafrechtelijke procedure. Daarnaast was de keuze van literaire teksten, de gedichten van Tichborne en Slauerhoff en de romans van Otten en Banville, verrassend. De scriptie laat mooi zien hoe het incorporeren van een juridisch kader, in dit geval het strafrechtelijke, in een literatuurtheoretisch perspectief tot vernieuwing en verdieping kan leiden.